

**Inventarisatie Zeeburg:
organisaties, activi-
teiten, omvang van de
problematiek en draag-
vlak**

**notitie ten behoeve van
vergadering werkgroep DCP
d.d. 7 september 1992**

Amsterdam, 3 september 1992

Inhoud

	pagina
1 Inleiding	1
2 Omvang problematiek	2
2.1 Demografische gegevens	2
2.2 Inschatting omvang problematiek door betrokkenen	2
3 Inventarisatie van organisaties en projecten	3
3.1 Organisaties in Zeeburg	3
3.2 Projecten in Zeeburg	4
3.3 Stedelijke organisaties en projecten	5
4 Draagvlak en werkgeverschap	6
5 Conclusies en aanbevelingen	8

1 Inleiding

Het Ministerie van Justitie heeft zich voorgenomen in drie gemeenten waar de criminaliteit van Marokkaanse jongeren een probleem vormt, proefprojecten initiëren. Deze projecten zijn gericht op Marokkaanse jongens die in aanraking zijn gekomen met de politie. Het doel is om de Marokkaanse gemeenschap (zelforganisaties en opvoeders) meer te betrekken bij de reacties op het delinquente gedrag van Marokkaanse jongens.

Amsterdam is één van de gemeenten waar een dergelijk project van start zal gaan. Twee stadsdelen komen in principe in aanmerking: Zeeburg en Noord. In deze notitie wordt - op verzoek van de opdrachtgever - vooral de nadruk gelegd op Zeeburg als mogelijk proefgebied. Slechts terloops wordt een vergelijking gemaakt met Noord. Mocht uit deze eerste onderzoeksfase blijken dat er redenen zijn om te twifelen aan de geschiktheid van Zeeburg als proefgebied, dan zal in een tweede fase nader bekeken worden of Noord (meer) in aanmerking komt.

Van Dijk, Van Someren en Partners is gevraagd om deze eerste inventarisatie uit te voeren. Hiertoe zijn gesprekken gevoerd met sleutelpersonen¹ en is de meest relevante literatuur doorgenomen.

In deze notitie zal ingegaan worden op respectievelijk:

- de omvang van de groep Marokkaanse probleemjongeren;
- de organisaties en activiteiten die zich richten op de Marokkaanse gemeenschap;
- de meest geëigende werkgever voor de aan te stellen projectcoördinator.

De notitie sluit af met enige conclusies en aanbevelingen.

¹ Er is gesproken met de volgende personen:

- de heer Abaida (onder meer Secretaris van de Stedelijke Marokkaanse Raad).
- mevrouw Arib (beleidsmedewerkster jeugdzaken gemeente Amsterdam).
- de heer Gorissen (projectleider project sociale integratie, gemeentepolitie).
- de heer Ten Boer (wijkteamchef politie, bureau Balistraat).
- de heer Khattabi (Marokkaanse jongerenwerker van het Jongerenwerk Indische Buurt, contactpersoon Marokkaans Ouder Comité, bestuurslid Marokkaanse Raad Zeeburg).
- de heer Filali (voorzitter Marokkaanse Raad Zeeburg, contactpersoon Al-Rissala).
- de heer El Mouaden (medewerker Marokkaans Jongerencentrum Argan).
- de heer Lhaiba (migrantenwerker Zeeburg en Oostelijke Handelskade-gebied).
- de heer Majobi (contactpersoon zelfredzaamheidsgroep Marokkaanse ouders).

2 Omvang problematiek

2.1 Demografische gegevens

Zeeburg kent (per 1 januari 1992) 25.765 inwoners, waarvan ruim een achtste deel (3.308) van Marokkaanse afkomst is. Amsterdam Noord heeft 81.203 inwoners, waarvan slechts 3% (2.633) van Marokkaanse afkomst is. Zowel relatief als absoluut is de Marokkaanse gemeenschap in Zeeburg duidelijk groter dan die in Noord. Tabel 1 geeft een overzicht van de Marokkaanse bevolking in de twee stadsdelen naar sexe en leeftijdscategorie.

Tabel 1: Marokkaanse bevolking naar sexe per leeftijdscategorie, Zeeburg en Noord, per 1 januari 1991 (bron: O+S)

	Zeeburg			Noord		
	Marokkanen man	Marokkanen vrouw	Totaal	Marokkanen man	Marokkanen vrouw	Totaal
0- 7	392	364	756	310	297	607
8-12	225	214	439	159	144	303
13-17	138	129	267	151	128	279
18-24	246	207	453	220	193	413
25-29	203	114	317	174	109	283
30-64	696	369	1.065	443	294	737
65+	8	3	11	7	4	11
Totaal	1.908	1.400	3.308	1.464	1.169	2.633

Het aantal Marokkaanse jongens van 8 tot 18 jaar ligt in Zeeburg (363) iets hoger dan in Noord (310).

2.2 Inschatting omvang problematiek door betrokkenen

Er zijn geen recente² cijfers over de omvang van de criminaliteit van Marokkaanse jongens in Zeeburg en Noord. Uit de inschatting van de betrokkenen kwam echter naar voren dat de omvang van de criminaliteitsproblemen van Marokkaanse jongens in Zeeburg groot wordt geacht en duidelijk (veel) groter is dan in Noord. De harde kern van probleemjongeren in Zeeburg is volgens de politie vrij klein: zo'n 25 Marokkaanse jongens. Om deze harde kern zwermen echter zo'n 200 à 300 Marokkaanse jongens³, zogenaamde meelopers. De totale groep Marokkaanse probleemjongens komt daarmee op zo'n 225 à 325 man. De omvang van de problemen rechtvaardigt volgens alle betrokkenen zeker de komst van het project.

² Sinds 1990 wordt het gegeven 'etniciteit' niet meer geregistreerd in het kader van de criminaliteitsstatistiek.

³ De schatting van de politie ligt wat lager dan die van de migrantenwerker.

3 Inventarisatie van organisaties en projecten

3.1 Organisaties in Zeeburg

1 Politie: wijkteam Balistraat

In 1990 is het wijkteam begonnen met het aanknopen van contacten met de Marokkaanse gemeenschap. Er is een **zelfredzaamheidsgroep** van de grond gekomen, bestaande uit 10 à 15 Marokkaanse ouders⁴, die geconsulteerd wordt als zich bepaalde problemen voordoen met betrekking tot Marokkaanse jongeren. De (contactpersoon van de) zelfredzaamheidsgroep zoekt in zo'n geval contact met de ouders van de betreffende jongeren en tracht vervolgens de problemen in eigen kring op te lossen.

Er zijn thema/discussiebijeenkomsten geweest voor elke wijkteamgroep met de zelfredzaamheidsgroep. Er bestaat tevens een goede samenwerking tussen de politie en het JIB. Het wijkteam onderhoudt verder incidenteel contact met de Stichting Boppi, die opvang na schooltijd verzorgt voor Marokkaanse jongeren⁵, de Marokkaanse Raad Zeeburg⁶ en individuele Marokkaanse gezinnen.

2 Stichting Jongerenwerk Indische Buurt (JIB)

Het JIB verzorgt ambulant jongerenwerk in Zeeburg voor laag- en ongeschoolde (allochtone en autochtone) jongeren door middel van:

- dienst- en hulpverlening en informatieverstrekking;
- het aanbieden van projecten voor vrijetijdsbesteding en begeleiding naar werk/scholing.

Het JIB heeft per april 1992 een ambulante Marokkaanse tiener-/jongerenwerker aangesteld.

3 Marokkaanse Raad Zeeburg

De Marokkaanse Raad Zeeburg bestaat ± 3 jaar, heeft een eigen huisvesting en twee banenpoolers in dienst. Het is een vereniging van Marokkaanse instellingen die actief zijn in het stadsdeel. Alle aangesloten leden vormen tezamen de Marokkaanse Raad Zeeburg en hebben elk een vertegenwoordiger in het bestuur. De volgende instanties zijn lid:

- Al-Rissala;
- Marokkaans Ouder Comité;
- Stichting Islamitisch Maatschappelijk Werk;
- Stichting Arabische Islamitische Opvoeding;
- Organisatie van OETC⁷-krachten.

Maoi, die sociaal culturele activiteiten voor ouders organiseert en een inloop- en ontmoetingsfunctie verzorgt, heeft onlangs een verzoek ingediend om ook lid te worden van de Marokkaanse Raad Zeeburg. De moskeeën zijn niet aangesloten⁸.

4 De samenstelling van de groep wisselt; de ouders worden via-via geworven.

5 Dit zijn jongeren die nog niet (erg) crimineel zijn; deze laatste komen namelijk bij het JIB terecht.

6 De contacten met de Marokkaanse Raad Zeeburg zijn overigens wel steeds meer afgenomen.

7 OETC: Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur.

8 Overigens bestaat er een zogenaamd imamproject in het kader waarvan 15 Marokkaanse imams een cursuspakket krijgen aangeboden over allerlei thema's ter bevordering van de integratie.

4 Al-Rissala

Al-Rissala is een Marokkaanse jongerenorganisatie die zich bezighoudt met de projectmatige aanpak van specifieke problemen van de Marokkaanse buurtjeugd in Zeeburg. Ze organiseert vanaf januari 1992 samen met de Stichting Islamitisch Maatschappelijk Werk huiswerkklassen.

De contactpersoon van Al-Rissala is tevens voorzitter van de Marokkaanse Raad Zeeburg.

5 Marokkaans Oudercomité (MOC)

Het MOC bestaat vanaf 1989 en ontvangt vanaf begin 1992 structurele subsidie voor eigen huisvesting. In samenwerking met Al-Rissala worden hier huiswerkklassen georganiseerd. Verder organiseert men sport- en educatieve activiteiten voor jongeren van verschillende leeftijdsgroepen (5-16 jaar, 16-24 jaar). Voor vrouwen biedt men taallessen aan. Het MOC is gelieerd aan de Islamitische School. De contactpersoon van het MOC, die in het bestuur van de Marokkaanse Raad Zeeburg zit, is dezelfde persoon als de onlangs aangestelde Marokkaanse jongerenwerker van het JIB.

6 Stichting Islamitisch Maatschappelijk Werk

Deze Stichting beheert een Islamitische School⁹ annex welzijnsinstelling. Het aanbod omvat recreatieve, educatieve en sportieve activiteiten. Er worden zowel jongeren als volwassenen bereikt. In totaal betreft het dan ongeveer 300 jongeren.

7 Stichting Arabische Islamitische Opvoeding

Deze Stichting beweegt zich op hetzelfde terrein als de bovengenoemde Stichting. Een verschil is dat de Stichting Arabische Islamitische Opvoeding alleen activiteiten organiseert in het weekend en dat zowel de omvang van het activiteiten-aanbod als van het aantal gebruikers van het aanbod bij deze Stichting aanzienlijk kleiner is dan bij bovengenoemde Stichting.

3.2 Projecten in Zeeburg

8 Kadervorming/training zelforganisaties

Gefinancierd door Stadsdeel Zeeburg. Start in oktober 1992.

9 Project ouderparticipatie basisonderwijs

Dit is een sociale vernieuwingsproject waar 5 scholen in Zeeburg aan deelnemen.

Inhoud van het project:

- voorlichting aan Marokkaanse en Turkse ouders over het onderwijssysteem;
- scholing (Nederlandse taal en kadertrainingen) voor deelname aan medezeggenschapsraden en oudercommissies.

Dit project is in 1990-1991 en 1991-1992 gehouden.

10 Op Stap-projecten

In 1992 zijn in Zeeburg Op Stap-projecten gestart voor twee groepen moeders met kinderen van 4-6 jaar. Eén van deze groepen is een Marokkaanse groep. Voor het werven van de moeders is samengewerkt met de Marokkaanse Raad Zeeburg. In september 1992 start een nieuwe groep.

⁹ Deze particuliere school organiseert alleen activiteiten buiten de 'gewone' schooltijden om.

3.3 Stedelijke organisaties en projecten

De volgende stedelijke organisaties en projecten zijn ook in min of meerdere mate (mede) gericht op de Marokkaanse gemeenschap.

11 Argan

Argan is een door de gemeente gesubsidieerd stedelijk Marokkaans jongeren-centrum dat gehuisvest is in Amsterdam Oost. Formeel bestaat Argan vanaf begin 1992, maar in de praktijk zijn ze pas vanaf juni 1992 actief. Doelgroep van Argan zijn jongeren van 12-30 jaar die nog niet (veel) problemen hebben. In de praktijk komen echter ook probleemjongeren binnen. De doelgroep is in principe uit de hele stad afkomstig. Gezien de lokatie van de huisvesting¹⁰ komen relatief veel jongeren (met name de jongste categorie van 12-15 jaar) uit Oost.

Argan heeft drie mensen vast in dienst:

- een coördinator (32 uur);
- een meisjeswerker (16 uur) en
- een sociaal cultureel werker (16 uur).

Met name de meisjeswerker onderhoudt veel contact met scholen en ouders.

Verder organiseert een aantal banenpoolers en vrijwilligers ook allerlei activiteiten.

12 Politie: project sociale integratie

Initiatief gemeentepolitie; start 1 april 1992.

Doel: verbeteren sociale positie van Marokkaanse jongeren door middel van:

- ontwikkelen van een netwerk met Marokkaanse ouders en zelforganisaties;
- voorlichting aan ouders.

Speciale aandacht voor jeugdcriminaliteit en illegaliteit. Het project is nog in de planfase (er is een plan van aanpak geschreven).

13 Imam-project

In het kader van dit project, een initiatief van de Stedelijke Marokkaanse Raad, krijgen 15 Marokkaanse imams een cursuspakket aangeboden over allerlei thema's ter bevordering van de integratie.

De volgende stedelijke organisaties komen ook in meer of mindere mate in aanraking met Marokkaanse probleemjongeren uit Zeeburg:

- Stichting De Regenboog;
- Boddaert-instellingen;
- Riagg;
- PPI.

¹⁰ Men is afspraken aan het maken met buurthuizen in andere delen van de stad om gebruik te mogen maken van hun huisvesting om aldaar activiteiten te kunnen organiseren.

4 Draagvlak en werkgeverschap

In Zeeburg lijkt een ruim voldoende draagvlak te bestaan voor de komst van het proefproject. Alle door ons benaderde instanties onderschreven immers de noodzaak hiertoe¹¹ en verklaarde zich tevens in principe bereid tot medewerking.

Aan de verschillende sleutelpersonen is tevens gevraagd welke organisatie naar hun mening het meest in aanmerking komt om als toekomstig (formeel) werkgever te fungeren voor de aan te stellen projectcoördinator. Daarbij is wel gebleken dat het hier gaat om een gevoelige kwestie. De diverse in Zeeburg werkzame organisaties en instellingen blijken lang niet altijd een even positief beeld te hebben over elkaars motieven en activiteiten. In een dergelijke situatie is het niet ondenkbaar dat de keuze het formele werkgeverschap bij een bepaalde partij onder te brengen, door de anderen opgevat wordt als een diskwalificatie van de eigen capaciteiten. Hierdoor zou indirect een bron voor toekomstige conflicten geschapen worden die de voortgang en continuïteit van het proefproject uiteraard niet ten goede komt, het is onze stellige indruk dat de keuze voor het juiste werkgeverschap van cruciaal belang is voor het al dan niet slagen van de voorgestelde aanpak.

Formeel komen de volgende opties in aanmerking.

1 De politie

Bezwaar is dat een direct aan de politie gelieerde coördinator vermoedelijk moeilijk geaccepteerd zal worden door de Marokkaanse gemeenschap. Nog belangrijker wellicht is het gegeven dat de politie zelf in deze geen werkgeversrol ambieert.

2 Justitie

Het initiatief voor het project is afkomstig van Justitie, zodat in principe de projectcoördinator bij het OM zou kunnen worden ondergebracht. Net als bij de politie zal een dergelijke keuze echter waarschijnlijk acceptatieproblemen opleveren, waarbij tevens geldt dat de geografische afstand onaanvaardbaar groot lijkt. Het OM is immers fysiek niet in Zeeburg aanwezig.

3 De stadsdeelraad

Organisatorisch is de stadsdeelraad Zeeburg natuurlijk goed geëquipeerd als potentieel werkgever. Geen van de betrokkenen toonde zich echter enthousiast over deze optie. De mogelijke afstand tussen de deelraad en 'het veld' wordt ervaren als een nadeel. Sommigen vreesden voor een snelle 'verambtelijking' van de projectcoördinator.

¹¹ Hierbij moet wel aangetekend worden dat de projectleider Sociale Integratie van de Gemeente-politie een voorkeur uitsprak voor Noord als proefflokatie. De minder hechte organisatiestructuur van de Marokkaanse gemeenschap aldaar biedt naar zijn mening een grotere kans de specifieke aanpak vorm te geven.

4 Argan

Slechts een enkeling sprak zijn voorkeur uit voor deze organisatie. Een voordeel zou zijn dat Argan als 'jonge' organisatie nog 'neutraal' is en dus acceptabel voor de overige partijen. Argan heeft drie werknemers in dienst waardoor een zekere mate van continuïteit is gewaarborgd. Als nadeel wordt ervaren dat Argan een stedelijke functie heeft en zijn activiteiten dus niet beperkt tot Zeeburg. Daarbij komt dat sommigen vrezen dat Argan de doelgroep (nog) niet goed genoeg kent.

5 Marokkaanse zelforganisaties, verenigd in de Marokkaanse Raad Zeeburg

Deze mogelijkheid is ook door een enkele betrokkene genoemd. Een groot nadeel lijkt de vrij zwakke organisatorische structuur van dit orgaan en het gebrek aan een dagelijkse begeleiding.

6 Het JIB

Verreweg de meeste betrokkenen spraken zich uit voor het JIB¹² als formeel werkgever, waardoor al direct een stevig draagvlak voor deze optie in beeld komt¹³.

Doordat bij het JIB een Marokkaanse jongerenwerker is aangesteld, die tevens lid is van de Marokkaanse Raad Zeeburg, is de afstand tot 'het veld' klein en lijkt de dagelijkse begeleiding gewaarborgd. Van belang is natuurlijk wel dat bij de nadere inhoudelijke invulling van de taken van de coördinator de Marokkaanse zelforganisaties en de Marokkaanse ouders een flinke vinger in de pap krijgen.

12 Het JIB maakt onderdeel uit van de Stichting Welzijn. Juridisch zal deze laatste dus als werkgever fungeren.

13 Er zijn incidenteel conflicten geweest tussen het JIB en Marokkaanse ouders. Navraag bij verschillende betrokkenen leerde dat deze conflicten de vertrouwensbasis tussen JIB en Marokkaanse gemeenschap niet ondergraven hebben.

5 Conclusies en aanbevelingen

- De omvang van de problematiek rechtvaardigt de start van een proefproject in Zeeburg.
- De Marokkaanse gemeenschap in Zeeburg is vrij hecht georganiseerd, hoewel de verschillende organisaties niet altijd positief oordelen over elkaar functioneren. Omdat hier een potentiële bron van conflicten ligt dient de keuze van een formeel werkgeverschap voor de aan te stellen projectleider met de nodige voorzichtigheid gemaakt te worden.
- Overigens onderschrijven alle betrokkenen de noodzaak van het project en toont men zich bovendien bereid tot medewerking c.q. participatie.
- Stichting Welzijn, waarvan het JIB onderdeel uitmaakt, komt het meest in aanmerking op te treden als juridisch werkgever van de beoogde projectleider.
- Het verdient aanbeveling om bij de nadere invulling van het project en de taken van de projectleider de volgende instanties te raadplegen c.q. in te schakelen:
 - . de Marokkaanse Raad Zeeburg;
 - . Maoi, Stichting Boppi;
 - . Wijkteam Balistraat;
 - . de Zeeburgse moskeeën;
 - . MOC en zelfredzaamheidsgroep;
 - . niet-georganiseerde Marokkaanse ouders.
- Op iets grotere afstand lijkt een - nader in te vullen - rol weggelegd voor Stadsdeel Zeeburg, Bureau Halt, Justitiële Hulpverlening, Argan, OM, Boddaert, PPI, Riagg en Stichting De Regenboog.